2026/1181

29.5.2026

NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2026/1181,

22. mai 2026,

millega peatatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud ühise tollitariifistiku kohase tollimaksu kohaldamine ning avatakse ühepoolsed tariifikvoodid teatavate väetiste jaoks ja nähakse ette nende kvootide haldamine

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 31,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Teatavate lämmastikväetiste sisendite liidu turg sõltub suurel määral impordist kolmandatest riikidest. 2024. aastal importis liit lämmastikväetiste tootmiseks 2 miljonit tonni ammoniaaki ja 5,9 miljonit tonni karbamiidi. Lisaks imporditi kokku 6,7 miljonit tonni lämmastikväetisi ja lämmastikku sisaldavaid segusid. Karbamiid ja ammoniaak on süsinikumahukad sisendid väetistes, mille puhul mitmekesistamine on keeruline ja aeganõudev. Lämmastikväetised on olulised ka Euroopa põllumajandustootjatele, kes vajavad põllumajandustootmise ja toiduga kindlustatuse tagamiseks konkurentsivõimeliste hindadega kindlat ja korrapärast väetiste kaubavoogu. Nende kaupade hinnad on alates 2021. aastast märkimisväärselt tõusnud.

(2) Liit on käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate lämmastikväetiste struktuurne netoimportija ning nende pakkumine on koondunud vaid mõnda riiki, kusjuures üks peamisi tarnijaid on Venemaa Föderatsioon.

(3) Praegu imporditakse märkimisväärne osa lämmastikväetiste tootmiseks mõeldud sisenditest ja märkimisväärne osa lämmastikväetistest tollimaksuvabalt liitu nendest kolmandatest riikidest, kellel on liidu turule soodusjuurdepääs. Sellegipoolest impordib liit endiselt suures mahus neid kaupu ka riikidest, kelle suhtes kohaldatakse ühist tollitariifistikku, kusjuures tollimaksumäärad jäävad praegu vahemikku 5,5–6,5 %.

(4) Kõnealused tollimaksud suurendavad lämmastikväetiste tootjate kulusid ja mõjutavad väetiste hinda, mis omakorda avaldab mõju toidu hinnale ja põhjustab muret seoses tarbijate ostujõuga ja Euroopa põllumajandustootjatega. Viimastel aastatel on liidus väetiste hind märkimisväärselt tõusnud, kuid see suundumus ei ole täielikult kajastunud teatavate põllumajandustoodete hinnas. See aga suurendab survet liidu põllumajandustootmise elujõulisusele.

(5) Selleks et tagada liidu väetiseturu dünaamilisus ja mitmekesistada väetisetootmise tarneahelat, tuleb hõlbustada lämmastikväetiste tootmiseks kasutatavate sisendite ning teatavate lämmastikväetiste ja lämmastikku sisaldavate segude importi. Lisaks on äärmiselt oluline mitmekesistada kiiresti tarneallikaid nii, et Venemaa Föderatsioon jäetakse nende hulgast välja, võttes eelkõige arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2025/1227 ([1]) kehtestatud meetmeid, millega suurendatakse järk-järgult teatavate käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate kaupade tollimaksu.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2025. aasta määrus (EL) 2025/1227, millega muudetakse teatavaid Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt eksporditud kaupade impordi suhtes kohaldatavaid tollimakse (ELT L, 2025/1227, 20.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1227/oj).

(6) Viimastel aastatel on suur energiakulu negatiivselt mõjutanud väetiste, eriti aga lämmastikväetiste tootmist liidus, kuna maagaas on nii peamine energiaallikas kui ka toore. Selle tõttu on oluliselt kannatanud liidu väetisetööstuse tootmine ja müük. Liidu väetisetootjad ei ole ikka veel kohanenud selle geopoliitilistest teguritest tingitud keerulise keskkonnaga. Seepärast tuleb väetiste tarnimise parandamisel jälgida, et meetmed ei avaldaks negatiivset mõju liidu väetisetootjatele.

(7) Kuna liidu olemasolevat väetisetootmist tuleb ka edaspidi kaitsta, on vaja suurendada selle tarneahela vastupidavust, soodustades sisendite mitmekesistamist ja vähendades veelgi välise sõltuvuse risk.

(8) Samuti on asjakohane võtta meetmeid selliste lämmastikväetiste tootmiseks kasutatavate sisendite ning teatavate lämmastikväetiste ja lämmastikku sisaldavate segude impordi kulude vähendamiseks, mille tootmine liidus on ebapiisav.

(9) Et tagada teatavate selliste lämmastikväetiste piisav ja katkematu pakkumine, mida liidus ei toodeta piisavas koguses, ning seeläbi hoida ära kõnealuste toodete turul häireid, on asjakohane ajutiselt peatada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 ([2]) artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud ühise tollitariifistiku kohase tollimaksu kohaldamine karbamiidi ja ammoniaagi ning teatavate lämmastikväetiste ja lämmastikku sisaldavate segude suhtes teatava impordimahu ulatuses. Kõnealuste kaupade liidu tootjate ja liidu väetisetarbijate huvide tasakaalustamiseks peatatakse iga kauba ühise tollitariifistiku kohased tollimaksud ajutiselt mahus, mis piirdub selle kauba liidu enamsoodustusrežiimi kohase impordi mahuga 2024. aastal ilma Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit importi arvestamata, ning seda mahtu suurendatakse 20 % võrra nimetatud kahest riigist liitu imporditud kaupade mahust 2024. aastal. Ajutist tollimaksu peatamist tuleks kohaldada ühe aasta jooksul. Komisjon peaks jälgima olukorda väetiseturul ja esitama vajaduse korral ettepaneku tollimaksu peatamist pikendada või muuta, et saavutada piisav mitmekesistamine ja parandada konkurentsivõimelise hinnaga väetiste kättesaadavust Euroopa põllumajandustootjatele.

(10) Käesolevas määruses sätestatud ajutise tollimaksu peatamise kohaldamisalast tuleb välja jätta lämmastikväetiste tootmiseks kasutatavate sisendite, teatavate lämmastikväetiste ja lämmastikku sisaldavate segude import, mis on Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditavad. Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditavate kaupade impordi väljajätmine käesolevas määruses sätestatud ajutisest peatamisest on kooskõlas liidu välistegevusega muudes valdkondades, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 21 lõikes 3.

(11) Liidu ja Venemaa Föderatsiooni vahelised suhted on viimastel aastatel, eelkõige alates 2022. aastast, oluliselt halvenenud. Suhete halvenemise põhjuseks on rahvusvahelise õiguse jõhker eiramine Venemaa Föderatsiooni poolt ning Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõda Ukraina vastu. Alates 2014. aasta juulist on liit vastusena Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastasele tegevusele järk-järgult kehtestanud piiravaid meetmeid Venemaa Föderatsiooniga peetava kaubavahetuse suhtes. Liit on kehtestanud suurema tollimaksu ka Venemaa Föderatsioonist imporditud lämmastikväetistele, mis kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse.

(12) Venemaa Föderatsioon on Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) liige. Sellegipoolest on liit Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu (edaspidi „WTO leping“) ja eelkõige 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe XXI artikli (julgeolekuerandid) alusel kohaldatavate erandite alusel vabastatud kohustusest kohaldada Venemaa Föderatsioonist imporditud kaupadele soodustusi, mida antakse teistest riikidest imporditud samasugustele kaupadele (edaspidi „enamsoodustusrežiim“), kui liit peab selliseid meetmeid liidu oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks vajalikuks.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

(13) Liidu ja Valgevene Vabariigi vahelised suhted on viimastel aastatel samuti halvenenud, sest Valgevene Vabariik eirab rahvusvahelist õigust, põhivabadusi ja inimõigusi ning toetab Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastast agressioonisõda. Liit on alates 2020. aasta oktoobrist kehtestanud kaubavahetusele Valgevene Vabariigiga järk-järgult piiravaid meetmeid. Liit on kehtestanud suurema tollimaksu ka Valgevenest imporditud lämmastikväetistele, mis kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse.

(14) Valgevene Vabariik ei ole WTO liige. Seetõttu ei ole liit WTO lepingu kohaselt kohustatud kohaldama Valgevene Vabariigist pärit kaupade suhtes enamsoodustusrežiimi ega muud nimetatud lepinguga ette nähtud kohtlemist. Lisaks võimaldavad liidu ja Valgevene Vabariigi vahelised kehtivad kaubanduslepingud võtta meetmeid, mis on põhjendatud kohaldatavate erandiklauslitega, eelkõige julgeolekuga seotud eranditega.

(15) Selleks et saavutada põhieesmärk, milleks on tagada lämmastikväetiste piisav tarnimine ja seeläbi hoida ära kõnealuste kaupade häireid liidu turul, on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega vajalik ja asjakohane näha ette sätted, millega peatatakse ajutiselt määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud ühise tollitariifistiku kohase tollimaksu kohaldamine ning avatakse teatavate väetiste jaoks ühepoolsed tariifikvoodid ja sätestatakse nende haldamine. ELi lepingu artikli 5 lõike 4 kohaselt ei lähe käesolev määrus seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(16) Selleks et mitmekesistada tarneallikaid ja vähendada tootmiskulusid enne istutus- ja külvihooaja algust, peaks käesolev määrus jõustuma võimalikult kiiresti,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

1. Määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud ühise tollitariifistiku kohase tollimaksu kohaldamine peatatakse käesoleva määruse lisas sätestatud kogusummade ulatuses järgmiste CN-koodide suhtes:

a) CN-koodid 2814 10 00 ja 2814 20 00;

b) CN-koodid 3102 10 12, 3102 10 15, 3102 10 19 ja 3102 10 90;

c) CN-kood 3102 21 00;

d) CN-kood 3102 60 00;

e) CN-kood 3102 80 00;

f) CN-koodid 3105 20 10 ja 3105 20 90;

g) CN-kood 3105 30 00;

h) CN-kood 3105 40 00.

2. Lõike 1 punktis a osutatud CN-koodide alla kuuluvate kaupade tollimaksu peatamist ei kohaldata nende CN-koodide alla kuuluvate kaupade impordi suhtes, mis on Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditavad.

3. Lõike 1 punktides b, c, d, e, f, g ja h osutatud CN-koodide alla kuuluvate kaupade tollimaksu peatamist ei kohaldata nende määruse (EL) 2025/1227 kohaldamisalasse kuuluvate CN-koodide alla kuuluvate kaupade impordi suhtes, mis on Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist pärit või on sealt otse või kaudselt eksporditavad.

4. Avatakse uued kvoodi järjekorranumbrid vastavalt käesoleva määruse lisas loetletud viidetele.

Artikkel 2

Komisjon ja liikmesriigid haldavad käesoleva määruse artiklis 1 sätestatud impordimahu kvoote komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/2447 ([3]) artiklites 49–54 sätestatud tariifikvootide haldamise süsteemi kohaselt.

Artikkel 3

Komisjon jälgib olukorda väetiseturul ja esitab vajaduse korral ettepaneku, et pikendada või muuta artiklis 1 sätestatud peatamist või artiklis 4 sätestatud kohaldamisaega või teha mõlemat.

Artikkel 4

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse kuni 31. maini 2027.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 22. mai 2026

Nõukogu nimel

eesistuja

M. DAMIANOS

([3]) Komisjoni 24. novembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/2447, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 343, 29.12.2015, lk 558, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2015/2447/oj).

LISA

CN-kood	Tariifikvoodi maht (tonnides)	Jrk nr
2814 10 00, 2814 20 00	300 000	09.0172
3102 10 12, 3102 10 15, 3102 10 19, 3102 10 90	890 000	09.0173
3102 21 00	413 000	09.0174
3102 60 00	27 000	09.0175
3102 80 00	583 000	09.0176
3105 20 10, 3105 20 90	360 000	09.0177
3105 30 00	87 000	09.0178
3105 40 00	83 000	09.0179